

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра політології

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПОЛІТОЛОГІЯ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма: «Середня освіта: історія»
Спеціальність 014 Середня освіта (Історія)

Спеціалізація 014.03 Середня освіта (Історія)

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні
кафедри політології
Протокол № 2 від 31 серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Політологія
Викладач (-і)	Москалюк Михайло Федорович
Контактний телефон викладача	067-907-94-56
Е-mail викладача	moskaljuk62@ukr.net
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	Зкредити ЄКТС 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	2 год. на тиждень згідно розкладу
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є політика як соціальне явище. Навчальна дисципліна «Політологія» спрямована на формування у студентів цілісного уявлення про політичну сферу життя суспільства і закономірності її функціонування. Програма курсу розкриває зміст політичної сфери життя суспільства, політичних інститутів та процесів, характеризує сучасну державу як базовий елемент політичної системи та політичного режиму, покликана формувати політичну свідомість та політичну культуру студентів, їх активну громадянську позицію. Важливою особливістю курсу є те, що він зорієнтований на засвоєння і застосування студентами спеціальності 014.03 – середня освіта (історія) теоретичних знань з політології, усвідомлених умінь і навичок, необхідних для педагогічної роботи в навчальних закладах середньої освіти.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Метою викладання навчальної дисципліни „Політологія” є надання студентам на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти за галуззю знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальністю 014 Середня освіта (Історія) необхідних для професійної діяльності знань про основні категорії політичної науки, засвоєння ними концептуальних підходів щодо процесів розбудови демократичної держави, закономірностей переходу від тоталітаризму до демократії, формування самостійного та критичного ставлення до державотворчих процесів, забезпечення політичного аспекту підготовки висококваліфікованих фахівців-педагогів, вчителів історії та суспільствознавчих предметів у навчальних закладах середньої освіти, що мають політично-моральну громадянську позицію та розвинене політичного мислення. Завдання: вивчення сутності, теорії та методології політології як науки; розвиток здібностей розуміння політичних відносин і процесів; набуття навичок і вмінь практичного застосування теоретичних, прикладних та інструментальних компонентів політичного знання; аналіз міжнародного політичного життя, геополітичного становища і політичних процесів в Україні, її місця, статусу і відповідальності у сучасному політичному світі. Одним з головних завдань курсу є формування у студентської молоді політичної свідомості і політичної культури, самостійного творчого мислення, вироблення патріотичної орієнтації та прагнення до самореалізації.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	

Загальні компетентності: Здатність письмово й усно спілкуватися (комунікувати) українською - державною мовою; отримувати і передавати професійну інформацію іноземною мовою.			
Фахові компетентності: Здатність інтегрувати набуті знання з історичних та інших гуманітарних наук в самостійну систему, виявляти цілісність знань та умінь. Здатність розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України. Європи та світу, володіти базовими знаннями української та світової культури в контексті готовності майбутніх фахівців до спілкування у мультикультурному середовищі на основі толерантності, діалогу і співробітництва.			
5. Організація навчання			
Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		12	
семінарські заняття / практичні / лабораторні		18	
самостійна робота		60	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
7	032 Істрія та археологія	IV	Нормативний
Тематика навчальної дисципліни			
Тема		кількість год.	
		лекції	заняття сам. роб.
Тема 1. Предмет політології, її функції та структура		2	2 6
Тема 2. Політика як соціальне явище.		2	2 6
Тема 3. Політична система та політичний режим		2	2 6
Тема 4. Держава як основний інститут політичної системи		2	2 6
Тема 5. Політичні партії, партійні та виборі системи		2	2 8
Тема 6. Політичні еліти та політичне лідерство		2	2 6
Тема 7. Світова політика і міжнародні відносини			2 6
Тема 8. Політична свідомість і політична культура			2 6
Тема 9. Контрольна робота			2 10
ЗАГ.:		12	18 60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<i>Структура розподілу балів:</i> 1) усні відповіді на семінарських заняттях (із використанням власних конспектів та словників) – максимум 80 балів 2) індивідуальна робота (захист реферату) – максимум 10 балів; 3) контрольна робота (тести) – максимум 10 балів <i>Загальна кількість – 100 балів.</i>
Вимоги до письмових робіт	Письмова контрольна робота є обов’язковою до виконання. Отримані студентом бали (максимум 10 балів) впливають на виставлення підсумкової оцінки. Тестова контрольна робота виконується студентами очної форми навчання на останньому семінарському занятті, студентами заочної форми навчання за 10 днів до початку сесії. Пропонується чотири варіанта відповідей, з яких одна правильна. У випадку, якщо студент з якихось причин не написав контрольної роботи, він вважається таким, що не виконав повний обсяг навчального навантаження, передбаченого навчальним планом з даної дисципліни. Реферативна робота виконується у друкованому форматі на аркушах А – 4. Обсяг - 12-15 сторінок, шрифт-14, інтервал-1,5, поля: зліва, зверху, знизу – 20 мм, справа – 15 мм. Список літератури подавати наприкінці тексту за алфавітом. Посилання на використані джерела - в тексті в квадратних дужках, де перша цифра - позиція у списку літератури, а друга – номер сторінки, наприклад, [8, с. 12]. Структура написання реферату: вступна частина; аналіз використаної літератури по темі (2-3 абзаци); характеристика обраної теми та перспективність її дослідження; визначення основних параметрів викладу матеріалу; наведення ілюстрованого матеріалу, що підтверджує аргументаційну базу; висновки; список використаної літератури. У випадку глибокого розкриття проблеми з відображенням авторської позиції реферат оцінюється 9-10 балами; обґрунтоване розкриття теми – 7-8 балів; неповне розкриття теми 5-6 балів; високий рівень компілятивності –3-4 бали; розкриття лише одного аспекту дослідженого предмету – 1-2 бали.
Семінарські заняття	Тема 1. Предмет політології, її функції та структура Тема 2. Політика як соціальне явище. Тема 3. Політична система та політичний режим Тема 4. Держава як основний інститут політичної системи Тема 5. Політичні партії, партійні та виборчі системи Тема 6. Політичні еліти і політичне лідерство Тема 7. Світова політика і міжнародні відносини Тема 8. Політична свідомість і політична культура Тема 9. Контрольна робота. Оцінювання знань студентів на семінарських заняттях проводиться за п’ятибальною шкалою. На семінарських заняттях оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у виступах, активність при обговоренні питань, відповіді на питання експрес-контролю тощо. Критеріями оцінки при усних відповідях можуть бути: повнота розкриття питання; логіка викладення; впевненість та переконливість, культура мови; використання основної та додаткової літератури (монографій, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); аналітичність міркування, вміння робити порівняння, висновки. Робота на семінарських заняттях оцінюється в діапазоні від 2 до 5 балів. 5 балів студент отримує за вичерпну бездоганну відповідь із наведенням двох і більше прикладів на підтвердження теоретичного положення, яке розглядається.

	4 бали – за повну відповідь із наведенням двох і більше прикладів проте з однією-двома змістовими неточностями. 3 бали – за неповну правильну відповідь, або таку, що містить ряд змістових неточностей чи невірно наведені приклади або їх відсутність. 2 бали – за часткову, з грубими недоліками відповідь, або за її неадекватність завданню чи відсутність взагалі. Пропонуються наступні форми роботи на семінарських заняттях: виступ, опонування, доповнення, участь у дискусії. При цьому враховуватимуться лише логічно обґрунтовані виступи, альтернативні тези, змістовні доповнення, що дійсно сприятимуть розгляду проблемних питань. Студент (-ка) повинен (-а) мати не менше трьох оцінок за семінарські заняття, що у підсумку визначають середній арифметичний бал і виставляються в журналі окремою графою (у підсумку максимальна кількість балів за роботу на семінарських заняттях -80).
Умови допуску до підсумкового контролю	За умови відпрацювання пропущених занять та належного виконання усіх завдань студент (-ка) допускається до залікової контрольної роботи (підсумкова оцінка є результатом сумування балів за всі виконані завдання та форми контролю). Усі види завдань студенти повинні виконати до моменту виставлення підсумкової оцінки (як правило підсумковий бал виставляється на останньому семінарському занятті). Мінімальна кількість підсумкових балів – 50, максимальна – 100.
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік. Форма здачі – письмова (тестова контрольна робота).
7. Політика навчальної дисципліни	
<u>Письмові роботи:</u> Письмові роботи виконуються студентом самостійно у вигляді відповідей на тестові завдання. Пропонується чотири варіанти відповідей із зазначенням однієї правильної. Письмова робота виконується на останньому занятті. <u>Академічна доброчесність:</u> Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв, планшета чи іншого мобільного пристрою під час опитування, виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до не зарахування результатів чи не складання тестування відповідно до Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. У випадку виявів недобропорядної поведінки, академічної недобропорядності(списування), викладач пропонує студентові (-ці) повторно виконати необхідний вид роботи. З поважних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись дистанційно за умови погодження із керівником курсу. <u>Відвідування занять:</u> <u>Студент, який навчається за індивідуальним графіком виконує початковий план у строгій відповідності із затвердженими вимогами та термінами. Політика навчального курсу передбачає перездачу усіх невиконаних завдань у випадку пропущених занять без поважних причин.</u> За умови відсутності студента (-ки) на заняттях або ж невчасного виконання завдань студенту пропонується у визначений викладачем день і час	

відпрацювати пропущені заняття.

Неформальна освіта: порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів з лінгвістики на платформах Coursera, Udemu, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Повторне вивчення дисципліни: студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS або відраховується з навчального закладу.

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті <https://d-learn.pnu.edu.ua>

8. Рекомендована література

1. Бебик В. М. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика. К., 2000.
2. Брегеда А. Ю. Політологія: Навч.-метод. посібн. Для самостійного вивчення дисципліни. К., 1999.
3. Гаєвський Б. Українська політологія. К., 1995
4. Герасимчук Т. Ф., Киридон А. М., Троян С. С. Концептуальні основи теорії політики: Навчальний посібник. Рівне, 2008
5. Гелей С. Д., Рутар С. М. Основи політології: Навч. посібн. К., 1999.
6. Головатий М. Ф. Політична психологія: Навч. посібн. К., 2001.
7. Кирилюк Ф. М. Історія зарубіжних політичних вчень Нової доби. Навч. посібник. К., 2008.
8. Кухта Б. З історії української політичної думки. К., 1994.
9. Коблеч Г. К. Політика: Основні концеп. в суспіл. науках / Пер. з англ. О. Дем'янчука. К., 2004.
10. Кухта Б., Теплоухова Н. Політичні еліти і лідери. – 2-ге видання, перероблене і доповнене. Львів, 1997.
11. Лазаренко О. В., Лазаренко О. О. Теорія політології: Навч. посібн. К., 1996.
12. Мадісон В. В., Шахов В. А. Політологія міжнародних відносин: Навч. посібн. К., 1997.
13. Москалюк М. Політологія: тестові завдання до курсу. – Івано-Франківськ, 2002.
14. Москалюк М. Навчально-методичний посібник з політології (плани семінарських занять, методичні вказівки та програмові вимоги до курсу). Івано-Франківськ, 2013.
15. Неліпа Д. В. Системний аналіз в політології. Навч. посіб. К., 2009.
16. Новакова О. В., Пашина Н. П. Політичні процеси та політичні відносини. К., 2016.
17. Основи демократії. Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За заг. ред. А. Ф. Колодій. Третє видання, оновлене і доповнене. Львів, 2009.
18. Основи політичної науки: Курс лекцій. У 4-х ч. / За ред. Б. Кухти. К.- Львів, 1997
19. Парсонс Вейн Публічна політика: Вступ до теорії й практики аналізу політики: Пер. з англ.-К., 2006.
20. Політична система України: проблеми становлення і розвитку. Монографія / В. С. Великочий, М. А. Генік, Г. О. Дичківська та ін.: За ред. В. І. Кафарського. К., 2008.
21. Політологічний енциклопедичний словник / Упорядник В. П. Горбатенко; За ред. Ю. С. Шемшученка, В. Д. Бабкіна, В. П. Горбатенка. – 2-е вид., доп. і перероб. К., 2004.
22. Політологія / За ред. О. Бабкіної, В. Горбатенка. К., 1998.
23. Політологія. Збірник вправ і завдань для самостійної роботи. Глосарій: Методичний посібник до підручника “Політологія” / За ред. А. Колодій. К., 2003.
24. Політологія у запитаннях і відповідях: Навч. посіб. / І. Г. Оніщенко, Д. Т. Дзюбко, І. І. Дуднікова та ін; За заг. ред. К. М. Левківського. К., 2003.
25. Практикум з політології / За ред. Ф. М. Кирилюка. К., 2003.
26. Рудич Ф. М. Політологія: Підручник. – 2-ге вид. К., 2006.

27. Рудич Ф. М., Балабан Р. В., Ганжуров Ю. С., Дергачов О. П., Зеленко Г. І., Кононенко Н.В. Політична система та інститути громадянського суспільства в сучасній Україні: навч. посіб. для студентів ВНЗ. К., 2008.
28. Себайн Дж., Торсон Г. Історія політичної думки. К., 1996.
29. Скиба В. Й., Горбатенко В. П., Туренко В. В. Вступ до політології: Екскурс в історію правничо-політичної думки. К., 1998.
30. Шведа Ю. Р. Теорія політичних партій і партійних систем: Навч. посібник. Львів, 2004.
31. Шведа Ю. Р. Вибори та виборчі системи. Європейські стандарти та досвід для утвердження демократії в Україні. Львів, 2010.
32. Ярош Б. О., Ярош О. Б. Загальна теорія політики. Луцьк, 2005.

Викладач: *Москалюк М. Ф., доцент кафедри політології*